

Sanitetskvinnenes innspill til forslag om integreringsstønad for nyankomne flyktninger

Sanitetskvinnene er Norges største kvinneorganisasjon med 45 200 medlemmer og 550 lokalforeninger over hele landet. Vi eier og drifter et stort antall ideelle virksomheter i spennet fra store sykehus som leverer til spesialisttjenesten til kommunale omsorgsboliger. Vi er også en stor nasjonal beredskapsorganisasjon med 6000 beredskapsfrivillige. Sanitetskvinnene har en rekke aktiviteter innen språkopplæring og foreldreskap, samt spisset tilbud til voldsutsatte kvinner. Vi er en del av nettverket mot familiefattigdom.

Sanitetskvinnene takker for muligheten til å spille inn til forslag til en egen stønad, integreringsstønden, for nyankomne flyktninger og deres familie.

Overordnet

I høringsnotatet foreslår arbeids- og inkluderingsdepartementet at bosatte innvandrere mellom 18 og 67 år som har en oppholdstillatelse som nevnt i integreringsloven § 9 (i hovedsak flyktninger og deres familier) skal ha rett til en integreringsstønad. I perioden de har rett til integreringsstønad, skal de ikke ha rett til økonomisk sosialhjelp etter sosialtjenesteloven eller bostøtte etter bostøtteloven.

Sanitetskvinnene støtter målet om en enklere stønad som fremmer at flere flyktninger skal komme i arbeid og bli økonomisk selvstendige, men støtter ikke innretningen av ytelser med et lavere samlet støttenivå. Vi er bekymret for hvilke konsekvenser de foreslåtte endringene kan få for flyktningers levekår.

Vi ser at forslaget i sin nåværende form kan bidra til større ulikhet og svekke integreringen for de mest sårbare. Ved å fjerne tilgangen til sosiale sikkerhetsnett som bostøtte og sosialhjelp, og samtidig fjerne barnetillegg for flyktninger med flere enn tre barn, skapes en økonomisk ramme som øker risikoen for utenforskap og barn som vokser opp i fattigdom. Forslaget svarer ikke på å få flere i jobb og tar ikke tak i de reelle barrierene for å komme ut i jobb.

Barn og unges oppvekstvilkår

Det foreslås at personer som mottar integreringsstønad ikke skal ha rett til økonomisk sosialhjelp eller bostøtte i de første fem årene etter bosetting. Dette innebærer en betydelig innsnevring av nyankomne flyktningers tilgang til grunnleggende sosiale ytelser. Vi er bekymret for at det lave nivået på ytelser vil gi økt fattigdom, og gi dårligere bo- og oppvekstvilkår for barn og unge i disse familiene. Vi vet at det å vokse opp i lavinntekt påvirker barns muligheter senere i livet.

Sanitetskvinnene kan ikke se at regjeringen har gjort en grundig vurdering av barns beste i denne saken, og høringsnotatet svarer heller ikke på hvordan barneperspektivet skal ivaretas i tilstrekkelig grad.

Det fremgår av høringsnotatet at det for familier med flere barn, eller enslige forsørgere vil være krevende å finne boliger som er rimelige og ivaretar familiens behov. Sanitetskvinnene mener det derfor er særlig alvorlig at regjeringen vil fjerne flyktningers mulighet til å motta bostøtte. Å ha et trygt sted å bo er ikke bare et grunnleggende, menneskelig behov, men også svært viktig for stabiliteten i et barns oppvekst. Et fast, trygt bosted gjør at du kan få venner, bli kjent i nabolaget og ha muligheten til å invitere venner hjem. Alle barn fortjener det. Vi ber regjeringen gå bort fra den delen av lovendringen som hindrer flyktninger å motta bostøtte samtidig som de mottar integreringstilskudd.

Bekymring for voldsutsatte kvinner

Voldsutsatte er ikke nevnt i høringsnotatet. Det er en stor svakhet. Voldsutsatte kvinner finnes i alle deler av samfunnet, også blant flyktninger. Et flertall av kvinnene som bor på krisesenter har minoritetsbakgrunn. Å bryte med en voldelig partner kan gjøre at du mister både nettverk og bosted. Det kan være nødvendig å flytte fra kommunen, for å sikre trygghet, komme nærmere annet nettverk eller få avstand til voldsutøver. Høringsnotatet og lovforslaget tar ikke høyde for, eller legger opp til unntak fra restriksjonene på flytting for denne gruppen. Restriksjoner på flytting og det å koble bostedadresse til rettigheter er et inngripende tiltak som vi mener regjeringen bør bort fra. Vi ber likevel om at man, dersom man velger å gå videre med dette, innarbeider unntak for voldsutsatte.

Kvinner i arbeidslivet

Vi møter mange kvinner med innvandrerbakgrunn både i våre frivillige aktiviteter, og vi ansetter dem feks. som flerkulturelle doulaer. Vi erfarer at deltidsarbeid kan for noen være en første fot ut i arbeid i Norge. Våre flerkulturelle doulaer forteller at dette ofte er deres første jobb i Norge. Mange av kvinnene vi møter ønsker å jobbe mer, men det er få ledige jobber, høye krav til språkkompetanse, eller de opplever at det som finnes av jobb er deltidsarbeid eller lavlønte jobber. En annen barriere kan være helseutfordringer. Vi mener det vil være mer hensiktsmessig å legge inn større innsats for et mer inkluderende arbeidsliv, der man kan forsørge familien sin på den lønnen man tjener, fremfor å stramme inn ytelsesnivået.

Hvis avkorting mot arbeid blir for høy, kan mange vegre seg for å ta usikre deltidsjobber, eller arbeid med lav lønn. Det samme kan gjelde dersom det finnes jobbmuligheter i andre byer, men man mister stønad ved å flytte. For mange vil det ikke være aktuelt å flytte, og sånn sett si fra seg en stabil inntekt, hvis jobben man flytter til er midlertidig eller deltid. Slik kan reglene rundt flytting bidra til at færre kommer inn i arbeid.

Frivillig aktivitet som en del av aktivitetsplikten

Det er positivt at frivilligheten sees på som en viktig del av integreringsarbeidet. Mange av våre frivillige har bakgrunn fra andre land og mange av de som først er deltagere på våre aktiviteter blir senere frivillige. Slik ordlyden i foreslått forskrift står, er det uklart hva slags frivillig arbeid som kan telle som aktivitet. Når ordlyden er “tiltak i regi av frivillig sektor” og høringsnotatet presiserer at aktiviteten bør være arbeidsrettet, frykter vi at nåløyet kan bli trangt og at mye frivillig arbeid vil falle utenfor. Det er uheldig dersom denne ordningen blir byråkratisk, eller kun kan gjelde for frivillige organisasjoner som har arbeidsmarkedstiltak som endel av sitt arbeid. Å gjøre frivillig arbeid, også det som ikke er rent arbeidsrettet er en god måte å få nettverk, lære språket, bli en del av lokalsamfunnet og lære om det norske samfunnet. Alt dette kan i neste omgang styrke muligheten for arbeid og utdanning. Vi ber om at forskriften åpner for at alt frivillig arbeid kan telle i aktivitetsplikten.

Vennlig hilsen

Kari Helene Partapuoli

Generalsekretær